

много психологической нагрузки. Бюрократическую систему управления давно пора заменить на электронную, это даст возможность учителю больше времени уделять ученику.

Решение этих проблем требует больших затрат, так как товары, нужные для развития особенных детей, стоят очень дорого, поэтому требуется куда большее вложение инвестиций. Есть два возможных пути. Первый, самый простой — это государственные расходы в пользу инновационных проектов, но дело в том, что многое опирается на финансовое положение страны. Поэтому одно из решений в развитии государственно-частного партнерства. То есть, если государство будет поддерживать предпринимателей, то и коммерческие организации будут вкладывать инвестиции в социальные проекты и, следовательно, в образование. В данном случае это уже сбалансированная взаимовыгода. В любом случае, образовательные учреждения нуждаются в поддержке, они ждут обязательной помощи от государства, а также не откажутся от индивидуальных инвесторов. Это также повлияет на личный авторитет данных спонсоров, поэтому многие бизнесмены и предприниматели стараются вкладывать свои инвестиции в какие-либо проекты. Не исключаем тот факт, что у некоторых школ уже есть свои спонсоры, но проблема в том, что, школ у нас очень много, а инвесторов, к сожалению, мало.

На самом деле, в нашей стране очень медленно развивается цифровизация, особенно в отрасли образования. Нужно понять, что будущее нашей страны зависит от молодого поколения, а чтобы сделать из детей высококачественных специалистов, необходимо создать все необходимые условия для получения образования. Напоминаю, что и дети с ОВЗ могут достичь наивысших результатов, исходя из примеров зарубежных стран. Нужно задуматься о базовых вещах. И пока мы их не решим, мы никуда не продвинемся.

Список литературы

1. Быкова И.Ю. Принципы выбора лучшего решения при моделировании процесса распределения ресурсов / Информационные технологии моделирования и управления. - 2016. С. 271.
2. Коняева Е.А., Коняев А.С. Готовность к использованию дистанционных образовательных технологий как условие социальное-профессиональной мобильности будущих педагогов (Текст) / Социально-профессиональная мобильность в XXI веке сборник материалов и докладов Международной конференции. Под ред. Г.М. Романцева, В.А. Копнова. - 2014. С. 70-74
3. Юмаев Е.А. Развитие информационно-образовательной среды в организациях среднего профессионального образования - 2017. С. 181-185

Цифрлық экономиканың ұлттық модельдері

Г.А.Райханова¹, К.Т.Татымбетова², Г.М.Кожабатчина³

¹Экономика және халықаралық бизнес кафедрасының доценті, э.ғ.к.,

²Экономика және халықаралық бизнес кафедрасының аға оқытушысы

³Экономика және халықаралық бизнес кафедрасының аға оқытушысы
gulnurtaihanova@mail.ru, t_k_t_77@mail.ru, kozhabatchina@mail.ru

^{1,2,3}Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті, Қарағанды қ.

Түйіндеме: Әлемнің түрлі елдері мен аймақтарындағы цифрлық экономиканың даму тарихы қарастырылады. Осы процестердің негізгі тенденциялары мен ерекшеліктері анықталды. Цифрландыру жаңа әлемдік экономикалық жүйенің қалыптасуында ойнайтын рөл тұрғысынан қарастырылады.

Кілт сөздер: Қазақстанның цифрлық экономикасы; Белоруссия; АҚШ.

Жаһандық ауқымдағы түрлі қоғамдық салаларды цифрландыру үрдісі айқын. Бұл процесс геосаяси және геоэкономикалық көшбасшылық жүлде болып табылатын "технологиялық" жарыстың жаңа айналымы үшін негіз болады. Сонымен қатар бұл дамыған және дамушы елдер үшін де өзінің ішкі әлеуметтік-экономикалық жағдайын жақсартуға мүмкіндік береді. Осыған байланысты көптеген елдер неғұрлым оң әсерлер алу және цифрлық трансформацияның теріс салдарын тегістеу мақсатында сандық технологиялардың дамуын саналы түрде ынталандырып, реттей бастады. 2015 жылғы жағдай бойынша цифрлық экономиканы дамыту жөніндегі бағдарламалар 15 елде, оның ішінде: Германия, Қытай, Жапония, Бразилия, АҚШ, Ұлыбритания, Эстония, Нидерланды, Ирландия,

Швеция, Сингапур, Филиппин, Малайзия, Еуроодақ [сандық трансформация., 2017, с. 134]. Мұндай елдер саны өсуде. Қабылданған бағдарламалардың (немесе стратегиялардың) әрқайсысының өз ерекшелігі болады. Бірақ олардың барлығы ұлттық міндеттерді шешуге бағытталған және ең алдымен ұлттық инновациялық жүйелерге сүйенеді.

Қазақстандағы сандық экономика тарихы. "ЕАЭО сандық күн тәртібін" қабылдау арқасында Қазақстанда АКТ дамуына назар соңғы жылдары өсті. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың 31.01.2017 жылғы "Қазақстанның Үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік" Жолдауында экономиканы жаппай цифрландыру тұтас салалардың жоғалуына және түбегейлі жаңа салалардың құрылуына алып келеді. Ұлы өзгерістер-бір мезгілде тарихи сын-қатер және ұлт үшін мүмкіндік. Н.А.Назарбаев Қазақстанды Үшінші жаңғыртуды, ең алдымен экономиканы жедел технологиялық жаңғыртуды қамтамасыз етуге шақырады. Елімізде 3D-принтинг, онлайн-сауда, мобильді банкинг, сандық сервистер, оның ішінде денсаулық сақтау және білім беру сияқты перспективалы салаларды дамыту қажет. Бұл индустриялар дамыған елдер экономикасының құрылымын өзгертті және дәстүрлі салаларға жаңа сапа берді. Жаңғырту мақсаты-Қазақстан 2050 жылға қарай әлемнің дамыған 30 елінің қатарына енуі тиіс. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 12 желтоқсандағы № 827 қаулысымен 2018-2022 жылдар кезеңіне "Цифрлық Қазақстан" мемлекеттік бағдарламасы бекітілді. Бағдарламаны әзірлеуге Ақпарат және коммуникациялар министрлігі жауапты. Орындаушылар – орталық және жергілікті атқарушы органдар; ҚР Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдар; квазимемлекеттік сектор субъектілері. Бағдарламаның мақсаты - орта мерзімді перспективада цифрлық технологияларды пайдалану есебінен республика экономикасының даму қарқынын жеделдету және халықтың өмір сүру сапасын жақсарту, сондай-ақ Қазақстан экономикасының ұзақ мерзімді перспективада Болашақтың цифрлық экономикасын құруды қамтамасыз ететін дамудың принципті жаңа траекториясына көшуі үшін жағдай жасау. Бағдарламалар жекелеген секторларды (өнеркәсіп, электрэнергетикасы, көлік және логистика, ауылшаруашылығы, мемлекеттік органдардың ішкі қызметі) цифрландыру, цифрлық қызметтің (электрондық сауда, цифрлық қаржы технологиялары және қолма-қол ақшасыз төлемдер) және АКТ инфрақұрылымын дамыту, ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету және цифрлық сауаттылықты арттыру, кешенді жобаларды ("ақылды" қалалар) және т. б. Іске асыру жөніндегі 17 міндетті қамтиды.

Бағдарлама мақсаттарына қол жеткізу индикаторлары 2022 жылға қарай мыналарды қамтиды: "кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу" секциясы бойынша еңбек өнімділігінің өсуі – 38,9%; "Көлік және қоймалау" секциясы бойынша – 21,2%; "ауыл, орман және балық шаруашылығы" секциясы бойынша – 45,1%; "өңдеу өнеркәсібі" секциясы бойынша – 49,8%; бөлшек сауданың жалпы көлеміндегі электрондық сауда үлесі – 2,6%; 140 цифрландыру есебінен құрылған жұмыс орындары санының өсуі-300 мың адам;; АКТ дамыту индексі-әлемдегі 30-шы орын. 2022 жылға дейін бағдарламаны іске асыруға 141,0 млрд теңге мөлшерінде бюджет қаражаты бағытталады, оның ішінде: 2018 жылы – 21,5 млрд теңге, 2019 жылы – 33,1, 2020 жылы – 59,9 және 2021 жылы – 26,5 млрд теңге; сондай-ақ заңнамада тыйым салынбаған басқа да қаржыландыру көздерінен қаражат. Сомалар тиісті қаржы жылына арналған бюджетке сәйкес нақтыланатын болады. Цифрландыру саласындағы Қазақстанның жоспарлары қаншалықты кең және өршіл екенін көрмеуге болмайды. Сонымен қатар, қабылданған бағдарлама елде жаңа АКТ-ны енгізуге үлкен көңіл бөлінетінін ескере отырып, толығымен іске асырылатын болады. Сонымен қатар, ҚР АКТ саласындағы ынтымақтастыққа, әсіресе Қытаймен (және ең аз дәрежеде – ЕАЭО-мен) бағытталған. Жай-күйі. Цифрландырудың қазіргі кезеңі елімізде іс жүзінде нөлден басталды, қазіргі кезде айтарлықтай жетістіктер бар. Мәселен, Қазақстан 2016 жылы БҰҰ e-government рейтингінде 33-ші орынға ие болып, электрондық үкіметті дамыту бойынша ЕАЭО – ның барлық елдерін басып озды (Ресей-35-ші орында). Астана қаласында және әкімдік (Ақтөбе облысы) қаланың "ақылды" технологиясын енгізе бастады. Астана қаласының қалалық билігі "Қауіпсіз қала" жобасын жүзеге асыру үшін 2017 жылы жеке инвесторды тартты. 10 мың бейнекамераны орнатуға, олардың көмегімен ЖҚЕ бұзушылықтары тіркелетін болады, консорциум 8,4 млрд теңге (шамамен 25 млн доллар) бөледі. Қалада жарықтандырудың 90% - ға жуығы интеллектуалды болады деп күтілуде, соның арқасында тағы да 10 қосымша қызмет қолжетімді болады. Шамдарды ауыстырғаннан кейін шамдарды қалалық трафик және қоршаған ортаның жай-күйі туралы әртүрлі деректерді жинау үшін датчиктермен жарактайды. Сонымен қатар, 25 мың заманауи энерготімді шамдарды орнату электр энергиясына жұмсалатын шығындарды 60% - ға азайтуға мүмкіндік береді. Мәселелері. Қазақстанды цифрлы трансформациялау үшін басты кедергілердің бірі 141 жоғары білікті және тиісті құзыреттілігі бар мамандардың жетіспеушілігі болып табылады. Бұл бүкіл әлем елдері үшін ортақ проблема

болғанымен, бірақ бұл жерде ол әсіресе байқалады. Бұдан басқа, сандық теңсіздік, оның ішінде аумақтық – елдің оңтүстігі мен солтүстігі, қала мен ауылдық жерлер арасында айтарлықтай айқын көрінеді. Болашағы. 2018 жылдың ақпан айында Алматыда "Жаһандану дәуіріндегі цифрлық күн тәртібі" халықаралық форумы өтті. Онда Қазақстанның ауылдық жерлерге кең жолақты Интернет өткізу жоспарлары айтылды; мектептің кіші сыныптарында бағдарламалау дағдыларына үйрету, ал жоғары сынып оқушыларына кәсіпкерлік бойынша білім беру. ЖОО-да барлық мамандықтар үшін IT-дағдыларға оқытуды енгізу, АКТ саласындағы мамандардың білім беру сапасын күшейту көзделіп отыр. Ұлттық мамандар деректер саласында цифрландыру, әсіресе ауыл шаруашылығы деректерін мемлекеттік ауқымда цифрлау қажет деп санайды. Қазір елде бұл статистика мен жер кадастрына қол жеткізу, сондай-ақ кадастрды ғарыш түсірілімдерімен салыстыру жоқ, ауыл шаруашылығы өнімдерінің электрондық саудасы жоқ. Сонымен қатар, цифрлық шақыру қағазын қолдау оны "жаппай" енгізу дегенді білдірмейді. Мемлекет өз бөлігін жасайды. Ал бәсекелестік жағдайында бизнес нарықтық қысым нәтижесінде жаңа технологияларға, оның ішінде цифрлық технологияларға көшуі тиіс [1].

Белоруссиядағы цифрлық экономика тарихы. Ел билігі 2000 жылдардың басында жаңа АКТ-ның дамуын перспективалы бағыт деп таныды. 2005 жылы Белоруссияда АКТ-бизнестің қолайлы және табысты дамуына ықпал ететін ерекше экономикалық аймақ – жоғары технологиялар паркі (ЖТП) құрылды. 2016 жылы елімізде Цифрлық экономика мен ақпараттық қоғамды дамытудың 2020 жылға дейінгі мемлекеттік бағдарламасы бекітілді. Бағдарламаның бағыттары мыналарды қамтиды: АКТ – инфрақұрылымын жетілдіру (оның ішінде стационарлық кең жолақты қолжетімділікті және сымсыз кең жолақты қолжетімділікті (3G, 4G), цифрлық телехабар таратуды, бұлтты технологияларды дамыту); 136 – ақпараттандыру инфрақұрылымын дамыту (АКТ қауіпсіздігін және цифрлық сенімді қамтамасыз ету кезінде электрондық үкімет құру); - электрондық қызметтер көрсету үшін бірыңғай ақпараттық кеңістікті қалыптастыруды жалғастыру (Ақпараттық жүйелерді интеграциялау және ашық деректерге қол жеткізу); 136-ақпараттандыру инфрақұрылымын дамыту (АКТ); - цифрлық түрлендіруді қамтамасыз ету (электрондық мемлекеттік сатып алу, сауда және көлік рәсімдерін оңайлату, қызметтерді төлеу үшін бірыңғай есептік және ақпараттық кеңістікті дамыту); – электрондық денсаулық сақтау және білім беру (электрондық мектеп жобасын қоса алғанда), сондай-ақ электрондық жұмыспен қамту және халықты әлеуметтік қорғау есебінен адами капиталды дамыту. Бұл бастамаларға барлығы 11,8 трлн Беларусь руб. (89,5 млн.). Қаржыландыруға республикалық бюджет (448,6 млрд. Беларусь руб.) және байланыс министрлігінің мемлекеттік бюджеттен тыс әмбебап қызмет көрсету қоры (1,8 трлн.) қатысады. Сондай-ақ, ұйымдардың меншікті қаражаты (9,3 трлн), Дүниежүзілік Банктің кредиттері (142,9 млрд) және Халықаралық Қайта Құру және даму банкінің қарызы (3,9 млн долларға тең), Траст қорының гранты (5 млрд) тартылатын болады [Беларусьте бекітті., 2016]. Беларусь Республикасының Президенті А. Лукашенко жоғары технологиялар саласында кәсіпкерлік қызметті жүргізу шарттарын ырықтандыру жөніндегі шараларды көздейтін "цифрлық экономиканы дамыту туралы" Декретке қол қойды. Жобаны белоруссиялық кәсіпкер В. Прокопеней бастамашылық етті және белоруссиялық нарық өкілдерімен бірге ЖТП-да әзірленді. Қабылданған құжатқа сәйкес, елде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды дамыту үшін әлемдегі ең үздік шарттардың бірі құрылады, жалпы хай-тек және блокчейн технологиясы негізінде бизнес, криптондық валюта және т. б. пайдалану. ЖТП-нің резиденті болуға негіз беретін қызмет түрлерінің тізбесі айтарлықтай кеңейтіледі (38 қызмет түрінің тізбесі жабық болып табылмайды). Бұдан басқа, ЖТП-нің резиденттері үшін жұмыс шарттары жеңілдетіледі. Цифрлық экономиканы дамытудың ең маңызды әлеуметтік бағыттары денсаулық сақтау, білім беру және "ақылды" қалалар болып табылады. Жай-күйі. Қазіргі уақытта ЖТП орталық және Шығыс Еуропадағы жетекші инновациялық АТ-кластерлерінің бірі болып саналады. 2017 жылғы 22 қыркүйектегі жағдай бойынша парк құрамында 187 резидент компания тіркелген және 30 мыңнан астам адам жұмыс істейді. ЖТП-ның 74 резиденті Белорус инвесторларымен құрылған, оның ішінде 32 бірлескен капиталы бар компаниялар, 59-шетелдік капиталы жүз пайыз коммерциялық ұйымдар болып табылады. 2016 жылы 169,2 млн. тікелей шетелдік инвестициялар (2015 жылға қарағанда 16% - ға артық). Бұл ретте экспорттың 49,1% – ы Батыс Еуропа елдеріне, 43,2% - ы АҚШ-қа (Википедия материалдары бойынша) келді. Белоруссияға Интернеттің ену дәрежесі өте жоғары, әсіресе мобильді: 2016 жылы халықтың 59% смартфондар пайдаланды. Кең жолақты байланыс абоненттерінің саны бойынша ел 2016 жылы әлемде 23-ші орынға шықты (Ресей осы көрсеткіш бойынша 55-ші орынды алады). 2015 ж. дейін Белоруссияның басты мәселесі баяу және қымбат Интернет болды. Жағдай мыстан оптикалық-талшықты кабельге (хрон) ауқымды көшудің және Ethernet халықаралық стандартын енгізудің арқасында күрт өзгерді. 2016 жылы Белоруссия АҚШ пен

Канадамен тең дәрежеде 1 Гбит/с супер жылдамдықтағы интернетке қосылу мүмкіндігі бар елдердің әлемдік үштігіне енді. Енді Беларусь ЕАЭО-ның басқа елдерін басып озып, 2017 жылы ІТУ рейтингінде 32 – орынға ие болды, ал Ресейде-45 – орынға, Қазақстанда-52 – орынға, Арменияда-76 – орынға және Қырғызстанда-109-орынға ие болды. ІТУ индексінің бірқатар құрамдас бөліктері бойынша Белоруссия көптеген дамыған елдерден озып шықты. Мәселен, елдегі стационарлық байланыстың даму деңгейі Ресейде ғана емес, АҚШ-қа қарағанда жоғары. Ұлттық сарапшылар қабылданған құжаттарды іске асыру нәтижесінде АТ саласындағы жұмысқа ЖТП монополиясы нақты белгіленетіндігі, ал елде АТ–оффшор құрылатындығы қауіптенеді. Белоруссиядағы сандық экономика таңдаулылардың бір бөлігі бола алады және ішкі жағдайға еш әсер етпеуі мүмкін. Сонымен қатар, бұл "таңдаулылар" қазіргі мемлекетпен қандай да бір жақындасу мен ықпалдасуға мүлде мүдделі емес, өйткені жаһандық нарыққа жұмыс істейтін болады. Цифрлық трансформация жолында қазіргі режимнің құқықтық, әкімшілік және өзге де ерекше жағдайлары елеулі тежеуші бола алады. Жергілікті мамандар елдегі қалыптасқан мәдени жүйе билікпен тең. Қоғамның өзі сандық революцияға дайын емес, және адам ресурсы бұл секіруді жасауға мүмкіндік бермеуі мүмкін. Олүшіналдымен адамды босату керек.

АҚШ-тағы цифрлық экономика тарихы. АҚШ АКТ-ны дамытудың пионерлерінің бірі болып табылады. Кремний алқабы – американдық жоғары технологиялық компаниялардың шоғырлану орны (ақпараттық – коммуникациялық облыста) 1960 ж-шы жылдардан бастап дами бастады. Әсіресе, базалық мемлекеттік құрылым ретінде пайдалана отырып және 1960 жылдардың екінші жартысынан бастап мемлекеттік органдар тарапынан қолдауды пайдалана отырып, осы салада белсенді жеке бизнес жұмыс істей бастады. Дәл осы уақытта АКТ-индустриясының қазіргі заманғы "алыптары" пайда болады: Intel – 1968 жылы, Microsoft – 1975 жылы, Apple – 1976 жылы, Oracle – 1977 жылы. 1980 жылы қабылданған Стивенсон – Уайдлердің "Технологиялық инновация туралы" заңы коммерциялық құнды технологияларды және олардың кейінгі жеке секторға трансферті анықтау үшін офисті құруды әрбір федералды зертханадан талап етті. Сол жылы Economist журналы XX ғасырдың екінші жартысында ең сәтті деп атаған Бэя – Доул заңы қабылданды, ал Wall Street Journal инновацияларды дамыту бойынша ең тиімді шаралардың үштігіне кірді. Бұл заң жоғары оқу орындарына өз зерттеулерінің нәтижесінде табыс табуға мүмкіндік берді. Президент жанындағы Ғылым және технология жөніндегі Консультативтік кеңестің (PCAST1) әкімшілігі үшін ғылым, технология және инновация саласындағы есептер мен саяси ұсынымдар дайындайтын қызметі жанданды. Ф.Д.Узвелт президенті кезінде әрекетете бастады, бірақ Р. Никсон таратып жіберді. 1990ж. Дж Буш қалпына келтірді. Кіші Дж.Буш пен Б.Обамамен кеңес қызметі ұзартылды. АКТ

Әсіресе, Б.Обама акт дамуының маңызын жоғары бағалады. Оның президенттік кезеңінде "Revitalize American manufacturing and innovation act of 2013" американдық өңдеу өнеркәсібі мен инновацияны жаңғырту туралы заң, сондай-ақ "Manufacturing USA" ұлттық бағдарламасы қабылданды. АКТ енгізуге ең алдымен "National network for manufacturing innovation" (NNMI – өндірістік технологиялар саласындағы ұлттық инновация желісі) кіші бағдарламасы жатады. Оның негізгі идеясы – елімізде индустриялық компаниялар, университеттер және федералды үкімет агенттіктері арасындағы ынтымақтастық арқылы өнеркәсіптік технологияларды әзірлеуге және коммерцияландыруға арналған 15 зерттеу институттарынан тұратын желі құру. Бағдарлама 1949 жылдан бастап Германия қаласында әрекет ететін Фраунгофер қоғамының мысалына негізделеді [3]. 2022 жылға дейінгі кезеңде бағдарламаны қаржыландыруға федералдық бюджеттен 1 млрд.долл бөлінуді көздейді [2]. 2014 жылы жаратылыстану-ғылыми, инженерлік-техникалық және математикалық бағыттар (STEM) бойынша мамандарды даярлау жүйесін реформалаудың ұлттық бағдарламасы басталды. Бағдарламаның орындаушылары ұлттық ғылыми қор (жоғары білім беру және аспирантура), АҚШ Білім министрлігі (мектеп білімі) және Смитсониян институты (мамандарды даярлаудың басқа түрлері) болып табылады.

Елде Интернеттің ену деңгейі өте жоғары – халықтың 88% - ы оны пайдаланушылар болып табылады. Бірақ, халықаралық бағалаулар бойынша, АҚШ осы саладағы көшбасшы болып табылмайды. Халықаралық электр байланысы одағының (ІТУ) 2017 жылғы Интернетті дамыту индексіне сәйкес, ел 16-орында (Қытай 80-м). Бұл ретте АКТ саласындағы ірі трансұлттық компаниялардың американдық шығу тегі бар. АҚШ-та цифрландыруға кедергі келтіретін негізгі проблемалар жүйелік сәйкессіздіктермен федералдық бюджет тапшылығымен, және бизнес пен халыққа салық жүктемесін ұлғайтуды қалаумен байланысты. Сондықтан қаржыландыру ауқымы бойынша мемлекеттік инновациялық бағдарламалар аса көп емес. Бұдан басқа, АКТ саласында Қытаймен бәсекелестік күрес күшейе түсуде. Компьютерлік жабдықтар мен компьютерлер, телефондық жабдықтар мен радио мен байланысқа арналған жабдықтар – олардың экспорты

бойынша АҚШ-тың қытайлық біріншілігіне жол берді. Құжатта Американың экономикасы мен бәсекеге қабілеттілігінің өсуі цифрлық экономиканың дамуына толық байланысты. Сондықтан Интернеттің таралуын толығымен қолдау және қарым-қатынас, сауда және инновациялар үшін ғаламдық платформа ретінде оның рөлін ашу ұсынылады. Басымдықтар ретінде төрт бағыт көрсетілген: тегін және ашық Интернет; Интернеттегі сенім және қауіпсіздік; қолжетімділік және қабілеттер; инновациялар және жаңа технологиялар. Бағдарламаның мақсаты-АҚШ кәсіпорындарына цифрлық саясат мәселелерін және шетелдік цифрлық нарықтардағы проблемаларды табысты шешуде, сондай-ақ электрондық коммерцияның жаһандық арналары арқылы өз өнімдерінің экспортын ұлғайтуда көмек көрсету және қолдау көрсету. 2016 сайлау нәтижесінде билікке келген Д. Трамп американдық сыртқы және ішкі саясатты айтарлықтай өзгертті. Оның "үялмайтын" протекционизмі сауда серіктестерімен қарым-қатынастың күрделенуіне әкеледі. Атап айтқанда, зияткерлік меншікке қытайлық қатынас мәселесі бойынша демпингке қарсы тергеу үлкен әсер етуі мүмкін. Бұл жағдайда ел ішіндегі цифрлық экономиканың дамуы екінші жоспарға шығады. Ал жаһандық цифрлық кеңістіктегі "экономикалық соғыстар" күшеюі мүмкін. Кез келген жағдайда қазіргі уақытта АҚШ АКТ саласындағы жетекші позицияларды сақтау оңай емес.

Әдебиеттер тізімі

1. Ахметов А. О чем говорили на цифровом форуме в Алматы // МИА Kazinf.ru. – Алматы., 2018. – 02.02. – Режим доступа: http://www.inform.kz/ru/o-chemgovorili-na-cifrovom-forume-v-almaty_a3141750 3.
2. Семенова Е.А. Новая индустриализация: Тенденции и перспективы // Проблемы национальной стратегии / РИСИ. – М., 2015. – № 5(32). – С. 185–203.
3. Сычев И. Национальная инновационная система США // Geektimes. – 2017. – 26.07. – Режим доступа: <https://geektimes.ru/post/291441/>

Цифрлық экономика үшін кадрларды дайындаудың ерекшеліктері

Г.К.Рахимжанова¹, А. Сарсенбаев², Д.Рахимжанов³

¹п.ғ.м., экономика және халықаралық бизнес кафедрасының аға оқытушысы

²«Құқық және экономика негіздері» мамандығының 3 курс студенті

³«Құқық және экономика негіздері» мамандығының 3 курс студенті
rgk84@mail.ru

^{1,2,3}Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті

Аңдатпа: Мақалада Қазақстанда цифрлық экономиканы дамыту үшін кадрлар даярлаудың маңызды аспектілері қарастырылады. Цифрлық экономиканы өзге экономикалық түр ретінде құру жасанды интеллект және робототехника жүйелерін енгізу негізінде елдегі әлеуметтік-экономикалық процестерді басқаруға байланысты міндеттердің толық спектрін шешуді іске асыратын жалпы мемлекеттік жүйені құруды көздейді.

Тірек сөздер: цифрлық экономика, цифрлық ақпараттық орта, цифрлық құзыреттілік моделі, желілік ақпараттық білім беру ортасы.

Білім беру саласы XXI ғасырдағы мемлекеттердің экономикалық қуаты мен саяси ықпалы үшін жаһандық бәсекелестігінің негізгі және неғұрлым болашағы зор алаңдарының бірі болып табылады.

Қазақстан соңғы жылдары осы салада қол жеткізген елеулі жетістіктерге қарамастан, жаһандық бәсекелестік білім беру саласындағы мемлекеттің алдына Қазақстан жүзжылдықтың ортасына қарай әлемдік қоғамдастықтың толыққанды, дербес және құрметті қатысушысы болып қалуы үшін қажетті неғұрлым нақты (және көбінесе жаңа) міндеттерді қояды.

Қазақстан Республикасының Президенті 2017 жылы Қазақстан халқына Жолдауында цифрлық экономика деп аталатын жаңа технологиялық буын экономикасын дамытудың ауқымды жүйелік бағдарламасын іске қосу міндеті қойды.

Осы болашағы зор міндетті шешу үшін білікті кадрлар қажет.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 12 желтоқсандағы №827 қаулысымен бекітілген "Цифрлық Қазақстан" мемлекеттік бағдарламасына сәйкес халықтың цифрлық сауаттылығы деңгейін 2022 жылға қарай 83% - ға дейін арттыру жөніндегі нысаналы индикатор